

ФОРМУВАННЯ ІННОВАЦІЙНОЇ СТРАТЕГІЇ РОЗВИТКУ РЕКРЕАЦІЙНОЇ СИСТЕМИ НА БАЗІ ЕНЕРГОЗБЕРЕЖЕННЯ

Розглянуто основні складові стратегії розвитку рекреаційної системи, подано напрями трансформації рекреаційної системи на базі енергозбереження.

Ключові слова: АР Крим, економіка, регіон, енергозбереження, енергія, сталий розвиток, рекреаційна система.

Рассмотрены основные составляющие стратегии развития рекреационной системы, представлены направления трансформации рекреационной системы на базе энергосбережения.

Ключевые слова: АР Крым, экономика, регион, энергосбережение, энергия, устойчивое развитие, рекреационная система.

The basic components of development strategy recreation system, given the recreational areas of transformation systems based on energy conservation.

Keywords: Crimea, the economy, the region, energy conservation, energy, sustainable development, recreational system.

Постановка проблеми. Більш широке використання відновлюваних ресурсів є одним з найважливіших завдань для сучасної економіки. Це зв'язано, з одного боку, з обмеженістю невідновлюваних ресурсів, а з другого – із забрудненням природного середовища.

Основна форма спеціалізації Кримського регіону – рекреаційна, що впливає з тенденцій світового і національного розвитку, наявного природного, виробничого й інтелектуального потенціалу, регіональних традицій. Це логічно також у рамках переходу України до постіндустріального суспільства, якому властивий широкий розвиток сервісного господарства.

Для рекреаційної спеціалізації вимоги до якості місця існування підвищені, що робить особливо актуальним перехід на прогресивніші в екологічному відношенні технології. Сонячна енергія, що характеризується непостійністю в часі, може бути використана в рекреаційному господарстві дуже широко. У зв'язку із цим особливо актуальним є аналіз можливостей й наслідків перебудови рекреаційного господарства регіону на базі широкого використання сонячної й пов'язаних з нею інших видів енергії.

Об'єкт дослідження – рекреаційний комплекс АР Крим.

Предмет дослідження – аналіз можливостей перебудови рекреаційного комплексу АР Крим на базі відновлюваних джерел енергії.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідженням проблематики рекреаційної системи на базі енергозбереження займалися Н. В. Багров, В. А. Бокова, С. А. Карпенко [2], І. Г. Павленко [3], С. Ю. Цехла [7] та ін. Проте ця проблематика потребує подальшої наукової розробки.

Мета статті – розробити інноваційну стратегію переходу рекреаційних комплексів на відновлювані джерела енергії.

Виклад основного матеріалу. У рамках дослідження проведено аналіз і уточнено зміст поняття «енергетичні потреби рекреаційних комплексів», розкрито роль відновлюваних джерел енергії в економіці рекреаційних комплексів, виявлено економічні механізми трансформації рекреаційних комплексів на базі відновлюваних джерел енергії, здійснено типізацію рекреаційних комплексів за енергетичними потребами й напрямками використання відновлюваних джерел енергії, знайдено та випробувано методи об'єктивного виявлення напрямів модернізації рекреаційних комплексів на базі відновлюваних джерел енергії, розроблено методіку переходу рекреаційних комплексів Криму на ці джерела, дано оцінки економічної, соціальної, екологічної ефективності переведення рекреаційних об'єктів на відновлювані джерела енергії з деталізацією в розрізі районів Криму [1].

У концептуальному аспекті:

1. Уперше системно розглянуто можливість використання відновлюваних джерел енергії у формуванні економіки й енергетики рекреаційних комплексів на різних просторових рівнях.

2. Отримано більш повну й детальну класифікацію рекреаційних комплексів за механізмами трансформації на базі відновлюваних джерел енергії залежно від характеру енергоспоживання.

3. Показано можливість повного переходу рекреаційних комплексів на відновлювані джерела енергії.
4. Уточнено механізми визначення необхідного обсягу й потужності відновлюваних енергоресурсів, потрібних для забезпечення рекреаційних систем, об'єктів.
5. Показано застосовність знань про відновлювані джерела енергії для вирішення завдань оцінки та підвищення економічної ефективності рекреаційних комплексів.

У методичному аспекті:

1. Виявлено, що процес впровадження відновлюваних джерел енергії в рекреаційній сфері пов'язаний з вирішенням проблем різного профілю: економічних, екологічних, політичних, юридичних, соціальних, культурно-історичних.

2. Знайдено й випробувано на різних просторових рівнях підхід, що дозволяє виявляти, аналізувати й оцінювати ефективність застосування відновлюваних джерел енергії в рекреаційних комплексах.

У прикладному аспекті:

1. Здійснено вибір системи генераторів на основі відновлюваної енергії, визначено оптимальну систему генераторів, що забезпечують нормальне функціонування рекреаційних комплексів різного типу, виявлено обсяг енергетичних витрат з деталізацією в розрізі року, часу доби, районів Криму, визначено обсяги й види енергії, необхідної для успішного функціонування рекреаційних комплексів регіону, зокрема в перспективному плані [7].

2. Уперше для території Криму на основі врахування економічних, екологічних і соціальних умов побудовано моделі (відображені в цифровій, картографічній і табличній формах) трансформації рекреаційних комплексів на основі застосування відновлюваних джерел енергії, що включають інформацію про геоекологічні параметри території, економічні параметри рекреаційних комплексів, технічні особливості споруд.

3. Отримано ряд патентів у сфері енергозбереження й відновлюваних джерел енергії [4–6]. Результати наукових досліджень передані, згідно із актами впровадження, науковим організаціям, підприємцям, органам влади АР Крим.

Висновки та напрямки подальших досліджень. Отримані дані будуть використані при територіальному плануванні й проектуванні на території Кримського регіону, особливо при плануванні розвитку Кримської рекреаційної системи та плануванні розвитку енергетичної галузі регіону. Із цією метою результати дослідження будуть передані Раді Міністрів АР Крим, Севастопольській міській адміністрації, «Крименерго».

Результати актуальні й становлять безперечний інтерес на загальноєвропейському рівні, оскільки здатні розкрити тенденції в зміні місця існування як в субсередземноморському регіоні, так і в субтропічному поясі.

Актуальність досліджень підтверджується цілим рядом міжнародних наукових програм, спрямованих як на отримання даних про несприятливі наслідки зміни клімату, так і на прогнозування змін в біосфері Землі. Мета й завдання, які поставлені в даному проекті, а також очікувані результати відповідають науковим цілям і завданням таких міжнародних організацій, як Global Environment Facility (GEF) (вивчення динаміки клімату й пов'язаних з ним зменшення біологічної різноманітності, деградації земель, збезлісення та ін.); Global Observation for Forest and Land Cover Dynamics (GOF/C/GOLD) (вивчення динаміки лісів і наземних екосистем у зв'язку зі зміною клімату).

Унаслідок упровадження інноваційних технологій, спрямованих на енергозбереження, рекреаційний комплекс менше залежатиме від зовнішнього постачання енергії, з'явиться можливість переведення більшої частини рекреаційних об'єктів на цілорічний графік роботи, що дасть значний економічний та соціальний ефект.

Література

1. Баїшта А. И. Моделирование рекреационных систем с учетом природоохранных аспектов / А. И. Баїшта, О. А. Щербина // Рациональное использование природных ресурсов и охрана окружающей среды : сб. науч. тр. – Ленинград, 1982. – С. 98–101.
2. Информационно-географическое обеспечение планирования стратегического развития Крыма / под ред. Багрова Н. В., Бокова В. А., Карпенко С. А. – Симферополь : ДиАйПи, 2006. – 188 с.
3. Павленко И. Г. Управление развитием предприятий рекреационного комплекса АР Крым : монография / И. Г. Павленко. – Симферополь : ДиАйПи, 2009. – 236 с.
4. Пат. 49033 Україна, МПК Н О1 L 31/00. Сонячний концентратор для фотоелектричних модулів / Кувишинов В. В., Сафонов В. О., Баїшта О. І. – № 49033 ; заявл. 19.11.09 ; опубл. 12.04.10, Бюл. № 7.
5. Пат. 49078 Україна, МПК Н О1 L 31/00. Фототермоперетворювач сонячної енергії / Кувишинов В. В., Сафонов В. О., Баїшта О. І. – № 49078 ; заявл. 19.11.09 ; опубл. 12.04.10, Бюл. № 7.
6. Пат. 55397 Україна, МПК Н О1 L 31/00. Фототермоперетворювач сонячної енергії / Кувишинов В. В., Баїшта О. І. – № 55397 ; заявл. 16.06.10 ; опубл. 10.12.10, Бюл. № 23.
7. Цехла С. Ю. Инновационное развитие рекреационных объектов на базе энергосбережения / С. Ю. Цехла, А. И. Баїшта // Развитие туристического бизнеса : I Міжнар. наук.-практ. конференц. – 17–19 берез. 2011 р. : матеріали. – Донецьк, 2011. – С. 167–169.